

Atpūtas zonas izveidošana

FLAG: Vertsjerva (Vörtsjärv) ezers

Kolga-Jāni (Kolga-Jaani), Vertsjerva ezers, Igaunija

Projekta pārskats

Projekta galvenais mērķis bija izstrādāt Vertsjerva ezera reģiona ziemeļu puses Jēsū (Jõesuu) teritorijas potenciālu, attīstot zvejniecības tūrismu un balstoties uz teritorijas zvejniecības kultūru un tradīcijām. Tika izveidota atbalstoša uzņēmējdarbības vide, un teritorijai tika piesaistīti apmeklētāji ar uz zvejniecību orientēta tūrisma palīdzību. Šie tūrisma produkti ietvēra braucienus ar senu zvejas laivu (*kale laivu* – „*kale-boat*”), kā arī tradicionālo zvejniecības metožu un rīku demonstrējumus.

Konteksts un galvenās problēmas

Vertsjerva ezera reģionu veido septiņas municipalitātes, kas robežojas ar ezeru. Municipalitātes ietilpst trīs dažādu apgabalu – Tartu, Valgas un Viljandi – teritorijās. Vertsjerva reģionā ir apmēram 18 000 iedzīvotāju, un aptuvenais apdzīvotības blīvums ir 6,7 cilvēki/km². Šis ir otrs lielākais ezers Igaunijā, kas aizņem 270 km² lielu platību, un tā atrašanās šajā teritorijā ir ļoti nozīmīga. Tas atbalsta vietējo zvejniecības sektoru, ietverot 45 zvejas licenču īpašniekus un 65 profesionālos zvejniekus.

Pateicoties reģiona vēsturiskajām, kultūras un dabas vērtībām, reģionam ir daudz apmeklētāju piesaistes iespēju. Tomēr pirms šā projekta teritorija netika aktīvi reklamēta kā tūristu galamērķis un tās tūrisma infrastruktūra nebija pietiekami attīstīta. Līdz ar to vietējiem uzņēmumiem nebija lielas intereses par ieguldījumu tūrisma produktos vai pakalpojumos vai par standartu paaugstināšanu. Daudzi potenciālie tūrisma objekti bija maz atspoguļoti sabiedrībai un reizēm pat nepieejami. Vertsjerva dabas aizsardzības zona, kas ir daļa no Igaunijas „Natura 2000” tīkla, piesaistīja lielu kājāmgājēju un citu tūristu skaitu, tomēr viņu kustība bija neregulēta un reizēm radīja traucējumus dzīvajai dabai un/vai dabiskās vides piesārņojumu.

Projekta mērķi

Projekta galvenais mērķis bija attīstīt Jēsū tūrisma potenciālu, izveidojot integrētu, daudzveidīgu un ilgtspējīgu apmeklētāju apkalpošanas tīklu un attīstot ūdensceļu aktivitātes. Galīgais mērķis bija izveidot vienu no saistošākajiem tūrisma mērķiem Igaunijas dienvidos.

Specifiskie uzdevumi:

- › Izveidot Jēsū teritoriju par saistošu un ilgtspējīgu tūristu mērķi, saudzējot apkārtējo vidi.
- › Saglabāt un izmantot Vertsjerva reģiona kultūras un vēstures vērtības.
- › Izstrādāt Vertsjerva tēlu kā pievilcīgu tūrisma galamērķi un uzlabot tā profilu starptautiskajā līmenī (piemēram, ar reklāmas kampaņu un informācijas izplatīšanas palīdzību).
- › Uzlabot apmeklētāju zināšanas par Vertsjerva dabisko vidi un tai radītajiem draudiem.
- › Uzlabot piekļuvi Jēsū atpūtas zonai.
- › Izveidot atbalsta vidi uzņēmējiem.
- › Uzlabot navigācijas un reisu sistēmu Vertsjerva ezerā (piemēram, izstrādājot kuģošanas un apstāšanās zonas).
- › Izveidot atbalstošu vidi kājāmgājēju tūrismam reģionā (piemēram, uzstādot informācijas standus, tualetes un ceļrāžus).

Projekta apraksts

Projekts seko iepriekšēja attīstības plāna īstenošanai Jēsū atpūtas zonā, kurai tika piešķirts ieguldījums EUR 127 800 apjomā, iekļaujot apmeklētāju centra ar skatu torni, treileru parka, kempinga un kuģu piestātnes būvniecību. Šos projektus finansiāli atbalstīja Eiropas Savienība un Vides investīciju centrs (*Environmental Investment Centre*). Arī apmeklētāju centra interjers tika aprīkots ar LEADER programmas palīdzību (EUR 76 694).

Tomēr vēl bija jāveic noteikti darbi, un šeit iesaistījās „Axis 4”. Projektā tika iekļauta krasta teritorijas tīrīšana, dzīvzogu stādīšana, kā arī ceļrāžu un ceļa zīmju uzstādīšana. Bija nepieciešamas papildu ēkas apmeklētājiem (kabīnes peldētājiem, velosipēdu statīvi), kanoe laivas (nomai) un *kale* laiva „Paula”, kā arī daži remonta un apkopes darbi. Bija jāpievēršas arī drošības problēmām (piemēram, nodrošināšana ar ugunsdzēsības aparātiem un glābšanas vestēm).

It īpaši *kale* laivu ieviešanas nolūks šajā projektā bija akcentēt teritorijas zvejniecības mantojumu, laivā braucošajiem tūristiem parādot tradicionālās zvejas metodes, stāstot stāstus un jokus, kā arī sniegt pārskatu par vietējo zvejas teritoriju – Vertsjerva ezeru. *Kale* laivas brauciena laikā tūristiem tiks ēšanai piedāvātas kūpinātas zivis, kā arī viņi varēs uzzināt, kā zivis tiek tīrītas un kūpinātas.

Galvenās iesaistītās puses

Projekta vadītājs bija Vertsjerva fonds, kas tika izveidots 2000. gadā, lai organizētu kopēju Vertsjera ezera reģiona attīstības plānošanu. Fondā darbojās divi štata darbinieki – direktors un tūrisma koordinators, un tā aktivitātes plānoja un pārskatīja septiņu biedru valde, kuru bija iecēlušas septiņas municipalitātes, kas robežojas ar Vertsjerva ezeru. „Axis 4” projekta vadītāja bija fonda direktore Jānika Kaljuvē (*Jaanika Kaljuvee*).

Projekta rezultāti

Projekts bija papildu solis Vertsjerva reģiona vispārējā attīstībā kā starptautiski atzīts un konkurētspējīgs tūrisma galamērķis. Tas arī palīdzēja izveidot labāk atbalstošu vidi uzņēmējdarbībai un paaugstināt dzīves standartus reģionā.

Kopumā projekts visvairāk ietekmēja šādas interešu grupas:

1. Tūrisma pakalpojumu *patērētāji* Vertsjerva reģionā un cilvēki, kuri interesējas par dabu un kultūru, guva labumu no:
 - a. plašāka pakalpojumu klāsta pieejamības;
 - b. pieejamo pakalpojumu kvalitātes uzlabojumiem;
 - c. uz zveju orientēto tūrisma pakalpojumu attīstības;
 - d. labākas piekļuves informācijai.
2. *Pakalpojumu sniedzēji* guva labumu no:
 - a. jaunas infrastruktūras, kas iedrošina ieguldījumiem un uzņēmējdarbības veikšanai;
 - b. labākas tirgvedības un uzlabota reģiona tēla, kas ir veicinājis arī sadarbību starp dažādu lomu veicējiem; projekts it īpaši ir palīdzējis izveidot pamatu labākai sadarbībai starp septiņām varas iestādēm ap Vertsjervu un vienkāršojis kopēju attīstības plānu ieviešanu reģionā.
3. *Zvejnieki*

Investīcijas ļauj zvejniekiem piedāvāt savus pakalpojumus un produktus, jo projektam vajadzētu teritorijai piesaistīt vairāk tūristu un apmeklētāju. Tiek jaukti un kombinēti dažādi pakalpojumi un produkti, un zvejnieki savus produktus var piedāvāt *kale* laivas brauciena laikā.

Projekta aktivitāšu panākumus atspoguļoja fakts, ka Vertsjerva ezera apmeklētāju centra apmeklētāju skaits pieauga no 3 990 (2007. gadā) līdz 7 829 (2010. gadā), tostarp 70% bija igauņu tūristi. Turklāt 2010. gadā braucienu ar *kale* laivu veica 2490 cilvēki (2007. gadā – 2 100), kā arī Vertsjerva fondā tika izveidotas un uzturētas divas darba vietas.

Projekts uzvarēja konkursā „Igaunijas 2010. gada neatklātās bagātības”, atzīstot tā pievēršanos sadarbībai un ilgtspējīgam tūrismam, tā tūrisma produktu kvalitātei, kā arī tā konstatētajai ilgtermiņa tūrisma stratēģijas vajadzībai. Tas tika arī atzīts par 2010. gada „Izcilo Eiropas galamērķi”.

Šķēršļu pārvarēšana: pamatmācības

Projektā tika akcentēts procesa nozīmīgums attiecībā uz veikto darbību panākumiem. Dažādu interešu pušu sapulcēšanās un kopīgs darbs palīdzēja veicināt labāku teritorijas potenciāla apzināšanu, kā arī izstrādāt sadarbības modeli. Šis process prasīja gan laiku, gan arī resursus, bet visbeidzot palīdzēja dažādiem iesaistītajiem sektoriem izveidot kopēju perspektīvu par reģiona tūrisma attīstību.

Šī sadarbība atspoguļoja, ka cilvēku un finanšu resursus var kombinēt un izmantot efektīvāk. Tas arī palīdzēja nodrošināt plašāka pakalpojumu klāsta izstrādi un labāku reģiona unikalitātes izpausmi, kas savukārt sniedza ieguldījumu tirgvedības aktivitāšu panākumos.

Turpmākās perspektīvas

Projekta laikā kļuva skaidrs, ka, lai izveidotu veiksmīgu tūrisma teritoriju, papildus tūrisma produktu un infrastruktūras attīstībai ir nepieciešama arī tirgvedība. Tādējādi tika konstatēta tirgvedības stratēģijas un plāna nepieciešamība. Lai par to informētu, tiks veikti pētījumi, iegūstot vairāk datu par esošajām un potenciālajām mērķgrupām.

Projekta ietvaros uzsāktās attīstības aktivitātes tiks turpinātas arī vēlāk, un pamatfinansējumu nodrošinās Vertsjerva ezera fonds.

Nodošanas iespēja

Šis projekts ir labs piemērs tam, kā noteiktas teritorijas zvejniecības „stāsts” (zvejnieki, *kale* laiva, zivis, zvejniecības rīki un iekārtas, zvejnieku dzīve un zvejnieku ciems) var veidot tūrisma attīstības stratēģijas pamatu. Tomēr šāda pasākuma panākumu atslēga ir nepieciešamība pēc iesaistīto pušu sadarbības, kas var palīdzēt arī loģiski izstrādāt un reklamēt daudzpusīgu produktu.

Projekts atspoguļo, ka daudz var paveikt arī ar minimāliem resursiem, ja iesaistītās puses ir sagatavojušās sākt ar mazumu un pastāvīgi koncentrēties uz ilgtermiņa mērķi („mazi strautiņi saplūstot veido lielu upi”). Sākumā nelieli ieguldījumi glābšanas vestu iegādei varēja šķist maznozīmīgi, tomēr tie palīdzēja noteikt pamatprasības, kas ir jāvušas notikt turpmākajām darbībām.

Projekts arī atklāj, kā aktīva projekta darba grupa, ievērojot pareizās procedūras, var veiksmīgi īstenot projektu un efektīvi pārvaldīt projekta finanses.

Izmaksas un finansējums

Projekta kopējās izmaksas bija EUR 24 232.

FLAG sniedza EUR 18 174 (75%) finansējumu, bet EUR 6 058 (25%) nodrošināja Vertsjerva ezera fonda pašfinansējums.

Vertsjerva apmeklētāju centru pašlaik pārvalda Vertsjerva fonds, un ienākumi no centra komercdarbības aktivitātēm (piemēram, suvenīru pārdošanas, telpu nomas un braucieniem ar kale laivu) tam ir palīdzējuši kļūt par ienesīgu un patstāvīgu uzņēmumu.

Projekta informācija

Nosaukums: Atpūtas zonas attīstība Jēsū

Ilgums: no 2010. gada februāra līdz 2011. gada februārim (1 gads)

Lietas izpētes datums: 2011. gada aprīlis

Projekta atbalstītājs

Vertsjerva ezera fonds (*Võrtsjärve Sihtasutus*)

15 Kruusa, Elva 61 503, Igaunija

www.vortsjarv.ee

Vertsjerva ezera apmeklētāju centrs

Jēsū atpūtas ciemats Kolga-Jāni municipalitāte

Viljandi apgabals

Igaunija

Informācija: www.vortsjarv.ee

FLAG informācija

Vertsjerva ezera zvejsaimniecību attīstības aģentūra

E-pasts: jaanika@vortsjarv.ee

www.vortskalandus.ee

Tālr.: +372 52 98 561

[FLAG faktu lapa](#)

Redaktors: Eiropas Komisija, Jūrlietu un zivsaimniecības ģenerāldirektorāts, ģenerāldirektors.

Atruna: Kaut arī Jūrlietu un zivsaimniecības ģenerāldirektorāts ir atbildīgs par šā dokumenta vispārējo izveidi, tomēr tas nav atbildīgs par dokumenta saturu un negarantē datu precizitāti.